

представе о устројству космо-са и православног Откривења о постојању личног Бога који је Љубав, који је Света Тројица и Богочовек Исус Христос.

У закључку се истиче да се наука подједнако слаже са разним религијама по питању постојања Бога као савршеног бића које је створило и одржава васиону. Међутим, узима се у обзир и научно откриће да је

љубав у суштини људског бића, подједнако као и остала суштинска својства. У том смислу се наука највише слаже са исконском хришћанском и православном вером, која, за разлику од осталих, једина учи да је љубав у суштини бића Божјег, као што су и остала Његова суштинска својства.

Пројођакон Рагомир Ракић

Јован Мајендорф: *Брак: њрвославна ѡерсијекѡива*

Отачник, Београд 2012.

Превод са енглеског: Јована Пантелић и Бојан Теодосијевић

156 стр. ; 21 cm

ISBN: 978-86-87057-21-0

Протојереј Јован Мајендорф спада у ред православних богослова који су обележили 20. век. Првенствено је померио границе у пролонгирању православног богословља; са Александром Шмеманом је успео да православну мисао учини пријемљивом академској мисли; докле је Шмеман преко свог литургијског богословља остварио међународно признање, Мајендорф је успео да укаже на византијско богословље као на значајни аспект византијске културе. Тиме је остварио мисијски карактер сведочења Православне Цркве у Америци и шире.

Једна од његових књига која је обележила његову богату бо-

гословску активност је *Брак, ѡрвославна ѡерсијекѡива*.

Појавила се далеке 1970. да би доживела друго издање 1975. и треће допуњено издање 1983. Неко би рекао да је то можда био православни одговор на

папску енциклику *Humanae Vitae*, која се бавила питањем контроле рађања и филозофије брака и брачне одговорности, међутим Мајендорфова студија има за циљ да укаже како је на

Свету тајну брака гледала Православна Црква преко Св. Писма, списа Св. Отаца, самог обреда и канонског права. Стога је књига и подељена на четири дела: у првом делу имамо описан историјат Св. тајне брака од периода јудејског хришћанства, преко развоја обреда, потом се описује услов за ступање у брак, али се писац бави и проблемом савремене породице, абортуса, ожењеног свештенства као и целибата. У другом делу су наведени одељци из Новог Завета који се баве питањем брака, потом следи трећи део који се бави црквеним предањем, то јест навођењем дела Св. Отаца који су говорили и писали о браку, попут Св. Јована Златоустог и Климента Александријског. У четвртном делу налазимо канонски аспект брака, да би у петом делу писац навео извод Св. Симеона Солунског о браку и Св. причешћу.

Оно што је значајније у српском преводу ове књиге је што се српски издавач одлучио за бољу опцију, а то је да у ову студију инкорпорира каснију Мајендорфову студију „Хришћански брак у Византији: канонско и литургијско предање“ коју је он написао за *Dumbarton Oaks Papers* 1989. Ту је Мајендорф ревидирао своје погледе о самом обреду склапања брака у Византији, и у њој навео да је обред био везан за Пређеосвећену Литургију, а до чега је дошао услед

прочитане студије Корбинијана Рицера „Formen, Riten und religiöses Brachstum der Eheschliessung in den christlichen Kirchen der ersten Jahrtausends“.

Међутим, остао је један други проблем: ригористичко мишљење по коме је брак искључиво ради продужетка врсте које налазимо у римокатоличком богословљу је везао за Бл. Августина, што опет представља проблем. Бл. Августин је имао такав поглед у неким својим ранијим делима, да би у својој зрелој фази коју су обележила дела, *De bono conjugali* (О добру брака) као и *De civitate Dei* (О Божјој држави) показао потпуно православно гледиште, посебно када је говорио да брак представља свето пријатељство, нападши ригористичка монашка гледишта о браку. Прави родоначелник ригористичке мисли о браку је заправо Климент Александријски са својим делом *Педагоји*, да би се на то гледиште надовезали Св. Амвросије Милански и посебно Јероним Стридонски.

Ова књига, свакако вредна за српску читалачку публику, ће кроз Св. Писмо, обред и канонско предање указати на аспекте Свете тајне брака, и засигурно је потребна верницима, али и сваком читаоцу који жели да се информише о православном схватању брака.

Славиша Костић